NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
NSM STAB	2019-03-26	A03 - S:18/04758-3
	Deres dato	Deres referanse
	Antall vedlegg	Side 1 av 4

Til
Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO
Norge

Høringsuttalelse på utredning fra IKT- sikkerhetsutvalget og regjeringens utkast til lov som gjennomfører NIS-direktivet i norsk rett

Det vises til høringsbrev av 21.12.2018 med to saker på felles høring:

- Utredning fra IKT-sikkerhetsutvalget, og
- Regjeringens utkast til lov som gjennomfører NIS-direktivet i norsk rett.

IKT-sikkerhetsutvalget har fem hovedanbefalinger:

1) Ny lov om IKT-sikkerhet for samfunnskritiske virksomheter og offentlig forvaltning,
2) Det må stilles krav om IKT-sikkerhet ved alle offentlige anskaffelser,
3) Nasjonalt IKT-sikkerhetssenter,
4) Tydeligere regulering av og ansvar for tilkoblede produkter og tjenester, og
5) Justis- og beredskapsdepartementet må utøve et tydeligere lederskap for nasjonal IKT-sikkerhet.

I det følgende vil Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) inngi sine kommentarer knyttet til hver av de fem hovedanbefalingene. Hovedanbefaling 1 må sees i sammenheng med utkast til lov som gjennomfører NIS-direktivet i norsk rett. NSM ser det derfor hensiktsmessig å behandle begge høringssakene i samme høringssvar.

1.1 Kommentarer til hovedanbefalingene fra IKT–sikkerhetsutvalget

Hovedanbefaling 1:

Når det gjelder ny lov om IKT-sikkerhet for samfunnskritiske virksomheter og offentlig forvaltning, så støtter NSM Holte-utvalgets anbefaling om ny lov med krav om forsvarlig IKT-sikkerhet til alle samfunnskritiske virksomheter og offentlig forvaltning. Loven bør implementere NIS-direktivet i nasjonal rett. NSM er av den oppfatning at virkeområdet i regjeringens utkast til lov som gjennomfører NIS-direktivet i norsk rett er for snever og bør utvides i tråd med utvalgets forslag.

Det er imidlertid viktig at det ikke etableres dupliserende og kostnadskrevende roller og funksjoner. NSM mener at det må trekkes på synergieffekter fra de etablerte roller og strukturer som allerede finnes igjennom sikkerhetsloven, ulikt sektorregelverk og i nasjonalt rammeverk for IKT- sikkerhetshendelser. Dette vil føre til økt brukervennlighet gjennom en

Postadresse
Postboks 814
1306 SANDVIKA

Sivil telefon/telefaks
+47 67 86 40 00/+47 67 86 40 09
E-postadresse
post@nsm.stat.no

Militær telefon/telefaks
515 40 00/515 40 09
Internetadresse (URL)
www.nsm.stat.no

enhetlig tilnærming på hvordan virksomhetene går frem for å sikre IKT-infrastruktur. NSM støtter den risikobaserte tilnærmingen i utkastets § 7. Tilnærmingen er lik den vi finner i sikkerhetslovens §§ 4-2 og 4-3. NSM mener videre at metodikken som ligger til grunn for utpeking av grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF) etter sikkerhetsloven, bør videreføres inn i arbeidet med å kartlegge samfunnskritiske virksomheter etter NIS-direktivet. Ved å trekke på slike synergier, kan vi sikre en helhetlig regulering på et område som til dels har vært preget av en fragmentert regulering.

Hovedanbefaling 2:

NSM støtter utvalgets forslag om å stille krav om IKT-sikkerhet ved alle offentlige anskaffelser.

Hovedanbefaling 3:

Utvalget anbefaler å etablere et nasjonalt IKT-sikkerhetssenter hvor formålet er å skape en tydelig koordineringsmekanisme for å håndtere alvorlige uønskede digitale hendelser og å etablere et nasjonalt kontaktpunkt for IKT-sikkerhet og en arena for offentlig-privat samarbeid.

NSM er enig i utvalgets vurdering i at det er behov for et slikt senter og synes utvalget reiser en rekke gode poenger. NSM har fått i oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og Forsvarsdepartementet (FD) å etablere et Nasjonalt cybersikkerhetssenter (NCSS) som en del av vår organisasjon. NSM mener NCSS er den beste arenaen for å effektivt sikre og videreutvikle et godt samarbeid mellom de ulike sektorene og aktørene med ansvar innenfor nasjonal IKT-sikkerhet, slik utvalget foreslår. En rekke av oppgavene Holte-utvalget peker på, besittes allerede av NSM. NSM er opptatt av samhandling mellom privat næringsliv og offentlig myndighet, og har igjennom de siste 20 årene opparbeidet seg stor kompetanse innenfor denne typen samarbeid. NSM har rollen som nasjonal responsfunksjon for alvorlige digitale angrep og er leder av varslingssystemet for digital infrastruktur (VDI). Disse oppgavene går utover de virksomheter som er underlagt sikkerhetsloven og bygger på et offentlig-privat samarbeid. Vår erfaring gjennom VDI er unik, og gir oss gode forutsetninger for å kunne videreutvikle dette innenfor rammen av NCSS.

NSM støtter det sivile samfunn med å sikre IKT-infrastruktur igjennom råd, veiledning og ulike tjenester, dette gjelder også virksomheter utenfor sikkerhetsloven. Dette har blant annet vært gjort igjennom en rekke konkrete veiledere om helhetlig sikkerhetsarbeid, som NSM sine Grunnprinsipper for IKT-sikkerhet.

Flyttingen av NSM til JD, og hensynene bak ny sikkerhetslov, peker begge i retning av at det er ønskelig at NSM skal ivareta en enda større andel av samfunnssikkerheten.

Hovedanbefaling 4:

NSM er enig i at det er et behov for en tydeligere regulering av og ansvar for tilkoblede produkter og tjenester.

Hovedanbefaling 5:

NSM mener at etableringen av en egen Samfunnssikkerhetsminister med tildelt portefølje, og overføringen av NSM til JD langt på vei imøtekommer Holte-utvalgets forslag til styrking av JDs ansvar innenfor IKT-sikkerhet. Dette forsterkes av regjeringens strategi for digital sikkerhet, med handlingsplan, som ble lansert i januar, der det også er en rekke tiltak.

1.2 Øvrige kommentarer knyttet til Regjeringens utkast til lov som gjennomfører NIS-direktivet i norsk rett

NSM støtter i det vesentlige departementets vurdering med hensyn til at direktivets krav til tilsyn i stor grad allerede er dekket gjennom eksisterende lovgivning og tilsynsordninger, men at det må gjøres individuelle vurderinger når det gjelder det enkelte regelverk og den enkelte tilsynsmyndighets kompetanse innenfor IKT-sikkerhet.

Når det gjelder tilsynsansvar for de virksomheter som ikke allerede er dekket gjennom sektorregelverk/sektortilsyn, og hvor tilsynsmyndighet skal utpekes i henhold til § 12 i lovforslaget, så er det NSMs vurdering at den beste løsningen vil være at NSM utpekes til å ivareta denne oppgaven, samt at NSM tildeles en koordinerende rolle for tilsyn som omfattes av loven. Etter vår vurdering vil man på denne måten dra nytte av synergier og dermed oppnå best mulig ressursutnyttelse. NSM innehar et sterkt kompetansemiljø innenfor IKT-sikkerhet og tilsyn, og er den største tilsynsmyndigheten innenfor sikkerhet relatert til tilsiktede hendelser. Koordinering av tilsyn etter den foreslåtte loven vil også inngå som en naturlig del av den samhandlingsarenaen innenfor IKT-tilsyn som NSM allerede har fått i oppdrag å etablere og drifte.

Den foreslåtte loven vil videre ha et grensesnitt mot sikkerhetsloven hva angår virkeområde. NSM har en sentral rolle i veiledningsarbeidet med hensyn til departementenes identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner og virksomheter som er av avgjørende og vesentlig betydning for disse. Etter sikkerhetsloven har NSM ansvar for at det føres tilsyn med virksomheter som er omfattet av regelverket, enten direkte eller, der det er utpekt sektortilsyn, påse at disse ivaretar tilsynsansvar innen sin sektor. Den nære sammenhengen mellom *grunnleggende nasjonale funksjoner* og *samfunnsviktige tjenester* tilsier etter vår oppfatning at tilsyn med etterlevelse av direktivets krav bør sees i nær sammenheng med tilsyn med etterlevelse av sikkerhetsloven.

Det er uvisst hvor stort omfang av rapportering av hendelser innføring av NIS-regelverket vil medføre. Erfaringene datatilsynet har hatt med innføring av GDPR, viser en nesten firedobling av antall avviksmeldinger. NSM er kjent med at det er en stor underrapportering og at det er store mørketall når det gjelder IKT-sikkerhetshendelser hos norske virksomheter, ref. NSRs Mørketallsundersøkelse. Det må derfor tas høyde for at NSM og sektormyndigheter vil måtte håndtere og analysere et større antall hendelser enn de gjør i dag.

Annette Tjaberg

Fung. Direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent hos Nasjonal sikkerhetsmyndighet og sendes uten signatur.